



Internationell student- mobilitet

En ökad internationalisering av högre utbildning är nödvändig i takt med den ökade globaliseringen. Det innebär bland annat att det blir allt viktigare för människor att förstå andra länders språk, kultur och affärsmetoder. Studier vid universitet och högskolor i andra länder är ett sätt att öka förståelsen för omvärlden. Som en följd av detta har intresset för att följa studentmobiliteten ökat. Detta gäller både mobiliteten inom Europa och mellan Europa och övriga världsdelar.



Inresande och utresande studenter

Detta kapitel handlar om den internationella studentmobiliteten inom högskolan på grundnivå och avancerad nivå. I kapitlet *Utbildning på forskarnivå* finns uppgifter om inresande studenter (utländska doktorander) på forskarnivå. Med internationell mobilitet avses utländska studenter som kommer till Sverige för att studera och svenska studenter som åker utomlands för att studera. Dessa två grupper kallas här inresande studenter respektive utresande studenter. Huvuddelen av redovisningen avser de inresande studenter som läste i Sverige för första gången, alltså nybörjare i svensk hög-

INRESANDE OCH UTRESANDE STUDENTER

Gruppen inresande studenter består av dels utbytesstudenter som deltar i ett utbytesprogram vid svenska universitet och högskolor, dels studenter som anordnar sina studier i Sverige på egen hand, så kallade freemover-studenter. Med freemover-studenter avses personer som beviljats uppehållstillstånd för studier, utrikes födda som invandrat mindre än sex månader innan studiestarten och övriga personer som inte har svenskt personnummer i högskolornas studieadministrativa system.

I gruppen utresande studenter ingår studenter som deltar i ett utbytesprogram som anordnas av svenska och utländska universitet och högskolor. Vidare ingår studenter som haft studiemedel från Centrala studiestödsnämnden (CSN) för studier utomlands och som anordnat sina studier på egen hand. Dessa delas in i freemover-studenter och språkkursstudenter.

skoleutbildning. Därefter redovisas det totala antalet inresande studenter samt utresande studenter. Kapitlet avslutas med att studentmobiliteten (freemover-studenter) mellan länder beskrivs.

Nya inresande studenter hösten 2014

Hösten 2014 var antalet nya inresande studenter 15 700 vilket är 550 fler än hösten 2013. Antalet freemover-studenter ökade med 910 men antalet utbytesstudenter minskade med 360. Det innebär att utbytesstudenterna har blivit färre tre år i rad. Införandet av studieavgifter hösten 2011 medförde att antalet nya inresande studenter sjönk med en tredjedel mellan hösten 2010 och 2011, från 21 700 till 14 600. Därefter har det skett en långsam uppgång och hösten 2014 var antalet nya inresande studenter 15 700.

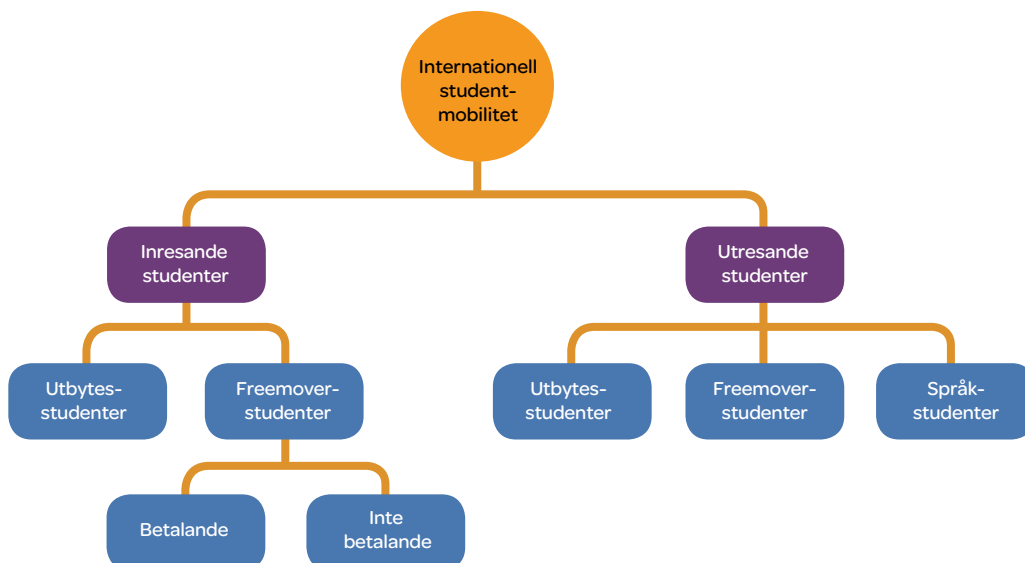
Hösten 2014: Nya inresande studenter från EU/EES-länder minskar

Antalet nya inresande studenter från EU/EES-länderna samt Schweiz har minskat med drygt 800 mellan hösten 2013 och hösten 2014. Antalet freemover-studenter har minskat med cirka 300 och utbytesstudenterna har minskat med 500.

Nya inresande tredjelandsstudenter ökade däremot hösten 2014, i synnerhet freemover-studenter. Antalet nya utbytesstudenter från länder utanför EU/EES och Schweiz (s.k. tredjeländer) har varit i princip detsamma.

Den grupp utbytesstudenter som har minskat är alltså de som kommer från europeiska länder inom EU/EES-området och Schweiz. För nya inresande freemover-studenter från tredje land ser bilden också olika ut beroende på

Figur 45. Olika grupper av studerande inom internationell studentmobilitet sett ur ett svenskt perspektiv.



Tabell 18. Antalet nya inresande studenter som inte studerat i Sverige tidigare, fördelat på ursprungsområde och studentkategori hösten 2010 till hösten 2014, samt förändringen i procent och antal mellan höstarna 2013 och 2014. Hösten 2014 uppgick antalet nya inresande studenter till nästan 15 700. Av dessa var nästan 7 200 freemover-studenter.

| Ursprungsområde | Student-kategori | Antal nya inresande | | | | | Förändring från ht 13 i procent | Förändring från ht 13 i antal |
|---|------------------|---------------------|--------|--------|--------|--------|---------------------------------|-------------------------------|
| | | ht 10 | ht 11 | ht 12 | ht 13 | ht 14 | | |
| Samtliga | Freemover | 12 080 | 4 800 | 5 680 | 6 260 | 7 170 | 15 | 910 |
| | Utbyte | 9 610 | 9 780 | 9 620 | 8 880 | 8 520 | -4 | -360 |
| | Summa | 21 690 | 14 580 | 14 700 | 15 140 | 15 690 | 4 | 550 |
| EU / EES och Schweiz | Freemover | 1 390 | 1 840 | 2 360 | 2 460 | 2 140 | -13 | -320 |
| | Utbyte | 7 000 | 7 180 | 7 190 | 6 490 | 5 990 | -8 | -500 |
| | Summa | 8 390 | 9 020 | 9 550 | 8 950 | 8 130 | -9 | -820 |
| Ej EU / EES och Schweiz (tredjelandstudenter) | Freemover | 7 390 | 1 450 | 1 550 | 1 810 | 2 640 | 46 | 830 |
| | Utbyte | 2 610 | 2 600 | 2 430 | 2 390 | 2 530 | 6 | 140 |
| | Summa | 10 000 | 4 050 | 3 980 | 4 200 | 5 170 | 23 | 970 |
| Okänt land * | Freemover | 3 300 | 1 510 | 1 770 | 1 990 | 2 390 | 20 | 400 |
| | Summa | 3 300 | 1 510 | 1 770 | 1 990 | 2 390 | 20 | 400 |

* FÖR VISSA FREEMOVER-STUDENTER SAKNAS UPPGIFT OM LAND.

OKÄNT LAND

Det saknas landuppgifter för en del av gruppen inresande freemover-studenter. Studenter från övriga Norden behöver inte uppehållstillstånd för att bosätta sig i Sverige och det är troligt att många studenter från EU / EES och Schweiz inte heller ansöker om uppehållstillstånd eftersom de inte behöver tillståndet för kortare vistelse i landet. Detta innebär att antalet freemover-studenter från EU / EES och Schweiz är underskattat, eftersom en del av studenterna från dessa länder redovisas med okänt ursprungsland.

varifrån studenterna kommer. Antalet från tredjeland minskade kraftigt hösten 2011, vilket inte är förvånande med tanke på avgiftsinförandet. Hösten 2010 var de 7 400 och hösten 2011 hade de minskat till cirka 1 500, vilket var en nedgång med 80 procent. Därefter har antalet freemover-studenter ökat och uppgick hösten 2014 till 2 600.

Det finns också en relativt stor grupp nya freemover-studenter vilkas landsuppgifter är okända (se faktaruta). Innan avgiftsinförandet var de nära 3 300, men de har minskat till 2 400 hösten 2014. Minskningen tyder på att det även inom gruppen okända fanns ett antal tredjelandstudenter hösten 2010.

Antalet betalande studenter ökar

Antalet betalande studenter har ökat för varje år sedan studieavgifter infördes, så också hösten 2014. Då var det drygt 2 300 nya freemover-studenter som betalade studieavgifter för hela eller delar av sin utbildning, vilket var en ökning med nästan 50 procent jämfört med hösten 2013 då de var nästan 1 600. Hösten 2011, den första hösten efter studieavgiftsinförandet, var de omkring 1 000.

Utöver de nya betalande studenterna hösten 2014, som alltså var 2 300, fanns det också 1 300 betalande studenter som fortsatte studera. Därmed var det totala antalet betalande drygt 3 600, vilket var 30 procent fler än hösten 2013 då de var knappt 2 800.

Fler studenter från Indien hösten 2014

Den stora nedgången i antalet nya inresande studenter till Sverige mellan hösten 2010 och hösten 2011 var särskilt betydande för vissa länder i Asien såsom Indien, Iran, Kina och Pakistan. Sett i det sammanhanget är förändringarna på senare tid närmast försumbara.

För flertalet länder – med stora nedgångar mellan hösten 2010 och 2011 – har situationen knappt förändrats alls hösten 2013 och 2014. Dock har antalet nya inresande studenter från framför allt Indien ökat hösten 2014, med nästan 40 procent till drygt 300.

ANMÄLNINGSavgifter OCH STUDIEavgifter

Den 1 juli 2011 infördes anmälnings- och studieavgifter för studenter från länder utanför EU / EES och Schweiz som inte deltar i utbytesprogram. Anmälningsavgiften är 900 kronor, men för studieavgifterna gäller att den studieavgiftsfinansierade verksamheten ska bära sina kostnader, alltså ha full kostnadstäckning. Lärosätena beslutar själva om storleken på avgifterna. Men kravet på full kostnadstäckning innebär att avgifterna blir förhållandevis höga i ett internationellt perspektiv, i genomsnitt ungefär 100 000 kronor per läsår. För konstnärliga utbildningar kan avgifterna vara upp till en halv miljon kronor per läsår.



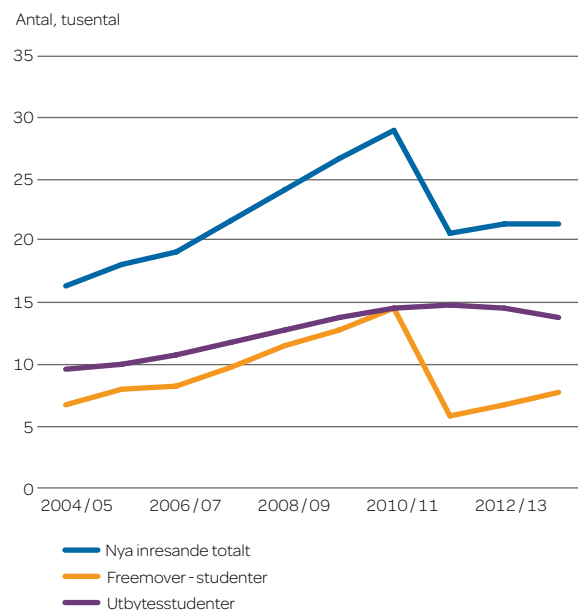
Antalet inresande nybörjare läsåret 2013/14

Vi övergår nu till att studera antalet inresande studenter mer på detaljnivå och då använder vi läsårsuppgifter, varav de senaste avser 2013/14. Läsåret 2013/14 uppgick antalet nya inresande studenter till 21 400, vilket är oförändrat jämfört med läsåret 2012/13. Antalet freemover-studenter har ökat med 800 sedan föregående läsår, men samtidigt har utbytesstudenterna minskat med lika många. Nästan 65 procent av nybörjarna var utbytesstudenter och det är en något lägre andel än föregående läsår. De nya inresande svarar för en betydande andel av alla nybörjare i Sverige, 24 procent. Läs mer om studentmobilitet i *Internationell studentmobilitet i högskolan läsåret 2013/14*. UF 20 SM 1402. Statistiska meddelanden. UKÄ och SCB).

Av nya inresande studenter kom varannan från Europa

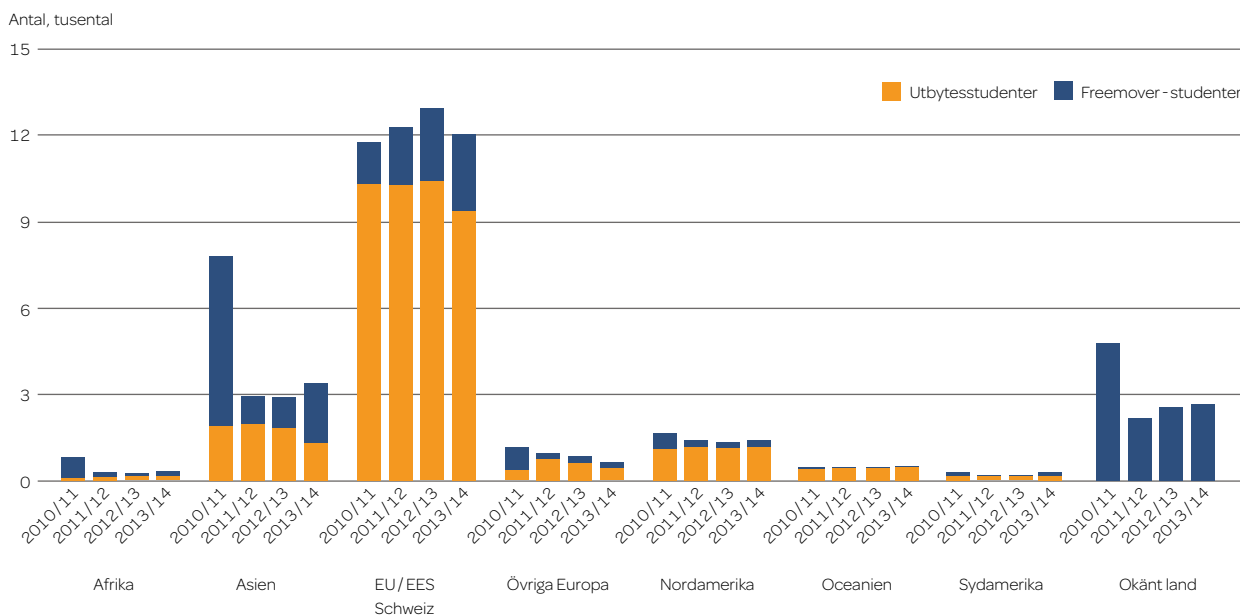
De inresande studenterna kommer från många olika länder. Av de totalt 21 400 nybörjarna läsåret 2013/14 kom 12 000 från länder inom EU/EES och 6 500 från länder utanför EU/EES samt 2 900 från okänt land. Studieavgiftsreformen har inneburit en förändrad studentpopulation. Antalet inresande studenter uppgick till 29 000 läsåret 2010/11. Läsåret därpå minskade antalet kraftigt i samband med att studieavgifter infördes men har därefter ökat något. Läsåret 2010/11 kom 41 procent av nybörjarna från länder inom EU/EES. Läsåret 2013/14 hade den andelen ökat till 56 procent. Från länder utanför EU/EES hade under samma period andelen minskat från 43 procent till 30 procent. Inresande studenter med okänt land har minskat från 17 till 14 procent.

Figur 46. Antalet nya inresande studenter läsåren 2004/05–2013/14 totalt samt uppdelat på freemover-studenter och utbytesstudenter.



Införandet av avgifter påverkade främst studenter från Afrika och Asien och mellan läsåren 2010/11 och 2011/12 minskade antalet nya inresande studenter med drygt 60 procent från vardera världsdelen. Från de världsdelar där andelen utbytesstudenter var stor påverkade inte studieavgifterna lika mycket och minskningen blev betydligt mindre. De senaste läsåren har emellertid antalet nya freemover-studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz ökat. Det gäller även mellan läsåren 2012/13 och 2013/14 då antalet ökade med 300 till 2 100 studenter.

Figur 47. Fördelning av antalet nya inresande studenter på världsdelen läsåren 2010/11–2013/14. Okänt land, se faktaruta.



Färre utbytesstudenter

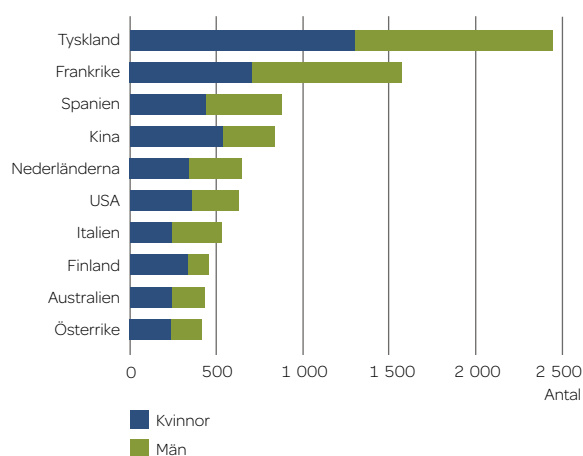
Av de 21 400 nya inresande studenterna läsåret 2013/14 var 13 800 utbytesstudenter. Det är en minskning med 800 studenter jämfört med läsåret innan. Studenter från länderna inom EU/EES dominerar utbytesprogrammen och flest nybörjare kom från Tyskland, 2 960, följt av Frankrike och Spanien med 1 740 respektive 990, men även från Kina och USA kom många nybörjare, 840 respektive 630 nya utbytesstudenter läsåret 2013/14.

De senaste åren har det inte skett någon ökning av antalet inresande utbytesstudenter, men jämfört med för tio år sedan har antalet ökat från 9 600 till 13 800, dvs. en ökning med 44 procent. Det var något fler kvinnor än män bland utbytesstudenter till Sverige, men skillnaden mellan olika länder är stor.

Utbytesstudenter läser kurser och freemover-studenter program

I stort sett samtliga av de 13 800 nya inresande utbytesstudenterna läste fristående kurser läsåret 2013/14.

Figur 48. Antal nya inresande utbytesstudenter fördelat på de största länderna läsåret 2013 / 14.



Det är inte förvånande eftersom utbytesstudenterna i allmänhet studerar en kortare period i Sverige som en del av sin utbildning i hemlandet.

Tabell 19. Antal nya inresande freemover-studenter läsåren 2012 / 13–2013 / 14 fördelat på studieinriktning. Av nya inresande studenter läste 29 procent fristående kurser och sammanlagt 71 procent på program.

| | Läsåret 2012 / 13 | | Läsåret 2013 / 14 | | |
|----------------|--------------------|------------|-------------------|------------|----|
| | Antal | Andel | Antal | Andel | |
| Totalt | 6 920 | 100 | 7 630 | 100 | |
| Kurs | 1 990 | 29 | 2 220 | 29 | |
| Program | Kandidatexamen | 590 | 9 | 640 | 8 |
| | Magisterexamen | 870 | 13 | 890 | 12 |
| | Masterexamen | 2 940 | 42 | 3 310 | 43 |
| | Konstnärlig examen | 140 | 2 | 160 | 2 |
| | Yrkesexamen | 390 | 6 | 390 | 5 |
| | Övriga program | 10 | 0 | 20 | 0 |

Tabell 20. De 10 lärosäten med flest nya inresande studenter och andel av samtliga nybörjare läsåret 2013 / 14.

| Universitet / högskola | Inresande studenter 2013 / 14 | | | Andel av nybörjare |
|----------------------------|-------------------------------|---------------|---------------|--------------------|
| | Totalt | Kvinnor | Män | |
| Totalt | 21 440 | 11 330 | 10 120 | 24 |
| Lunds universitet | 2 750 | 1 530 | 1 230 | 35 |
| Uppsala universitet | 1 900 | 1 060 | 830 | 28 |
| Stockholms universitet | 1 850 | 1 160 | 690 | 20 |
| Kungl. Tekniska högskolan | 1 670 | 470 | 1 190 | 42 |
| Göteborgs universitet | 1 450 | 950 | 500 | 21 |
| Linköpings universitet | 1 350 | 610 | 740 | 27 |
| Linnéuniversitetet | 1 260 | 710 | 560 | 26 |
| Umeå universitet | 1 060 | 610 | 450 | 24 |
| Chalmers tekniska högskola | 920 | 300 | 610 | 37 |
| Högskolan i Jönköping | 890 | 420 | 470 | 33 |

Bland freemover-studenterna var det betydligt vanligare att läsa på program (71 procent), framför allt på magister- och masterprogram, än på fristående kurser (29 procent). Mellan läsåren 2012/13 och 2013/14 ökade antalet programstudenter med 500. Av de 7 600 freemover-studenterna läsåret 2013/14 läste 5 400 på program och 2 200 på fristående kurs. Av de 5 400 programstudenterna läste nästan 3 300 på ett masterprogram, vilket är lite fler än föregående läsår.

Sett till enskilda lärosäten har Lunds universitet i likhet med läsåret 2012/13 flest nya inresande studenter, nästan 2 800 studenter. Uppsala universitet och Stockholms universitet följde därefter med omkring 1 900 studenter vardera. På Kungl. Tekniska högskolan var det 42 procent inresande nybörjare bland alla nybörjare medan Chalmers tekniska högskola och Lunds universitet hade 37 respektive 35 procent inresande nybörjare.

Stipendier till nära hälften av de betalande studenterna

I samband med införandet av studieavgifter infördes även statliga stipendieprogram riktade till studieavgiftsskyldiga studenter. Dessa hanteras av Universitets- och högskolerådet (tidigare Internationella programkontoret) och Svenska institutet.

Stipendierna till betalande studenter kan vara finansierade antingen av de statliga stipendierna från UHR och Svenska institutet eller andra medel som lärosätet disponerar, exempelvis egna stiftelser eller medel från andra icke statliga finansiärer. Studenterna kan förstås också ha egna stipendier, till exempel från sina respektive hemländer. Men eftersom dessa inte administreras av lärosätena finns det inga uppgifter om omfattningen av dem.

UKÄ har undersökt omfattningen av stipendier för betalande studenter höstterminen 2014. Undersökningen visar att stipendier som täcker hela, eller del av studieavgiften förekom vid i stort sett alla 32 lärosäten med betalande studenter. Av de totalt 3 600 betalande studenterna höstterminen 2014 hade ungefär 45 procent stipendium. Merparten av stipendierna (75 procent) täckte hela studieavgiften. Av lärosätenas svar framgår att könsfördelningen var relativt jämn bland de studenter som har fått stipendier, men alla lärosäten har inte kunnat lämna könsfördelade uppgifter.

UKÄ har också samlat in ekonomiska uppgifter om finansieringen av studieavgifterna. Uppgifterna avser kalenderåret 2014 och inte enbart höstterminen. Kalenderåret 2014 var lärosätenas totala intäkter av anmälnings- och studieavgifter 378 miljoner kronor. 60 procent av beloppet betalade studenterna själva och 40 procent finansierades av olika former av stipendier. Stipendierna från de statliga stipendieprogrammen som går via UHR och Svenska institutet stod för den absoluta merparten av stipendierna, 83 procent.

Lärosätenas egna stiftelser och andra medel som lärosätena finansierar stod tillsammans för sju procent, medan andra stiftelser och organisationer utan vinstsyfte stod för tio procent av stipendierna. Näringslivets bidrag till stipendier för betalande studenter var försumbart i sammanhanget, företagen stod för en procent av stipendierna och merparten av beloppet avser ett lärosäte. De ekonomiska uppgifterna redovisas per lärosäte i tabell 11 i den separata tabellbilagan till årsrapporten.

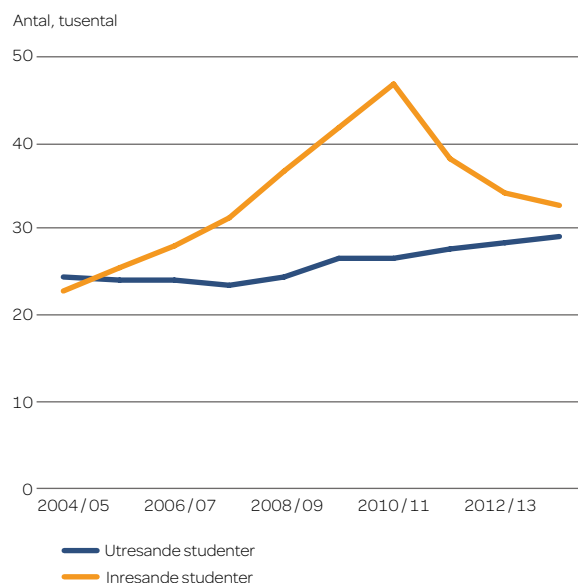
Totala antalet inresande studenter

Hittills har avsnittet handlat om nya inresande studenter men det totala antalet inresande studenter är större eftersom många studerar mer än ett läsår i Sverige. I detta avsnitt beskrivs det totala antalet inresande studenter.

Under läsåret 2013/14 deltog omkring 32 600 inresande studenter i svensk högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå och det är 1 400 färre än läsåret innan. Av samtliga inresande studenter läsåret 2013/14 var omkring 18 500 freemover-studenter och 14 100 utbytesstudenter. Utbytesstudenterna minskade med 900 (6 procent) och freemover-studenterna minskade med 500 (3 procent).

Om man ser till den senaste tioårsperioden har däremot antalet inresande studenter ökat varje läsår fram till 2010/11 då studieavgifter infördes och trenden bröts. Sedan dess har antalet inresande studenter minskat. Det stigande nybörjartalet som beskrivits tidigare i detta kapitel hade läsåret 2013/14 ännu inte fått genomslag på den totala inresande studentpopulationen, men hösten

Figur 49. Totalt antal inresande respektive utresande studenter läsåren 2004/05–2013/14.



Tabell 21. Antalet inresande studenter till Sverige 2013/14 samt förändring 2012/13–2013/14. Världsdelar och de största länderna inom dessa redovisas. Observera att en person som är utbytesstudent en viss tid av året kan vara freemover - student en annan tid av läsåret. Det betyder att utbytesstudenter och freemover - studenter ibland inte summerar till samtliga inresande studenter.

| Ursprungsland | Samtliga inresande studenter | Förändring från 2012/13, % | därav utbytesstudenter | Förändring från 2012/13, % | därav freemoverstudenter | Förändring från 2012/13, % |
|--|------------------------------|----------------------------|------------------------|----------------------------|--------------------------|----------------------------|
| EU/EES och Schweiz | 17 020 | -2 | 9 530 | -9 | 7 560 | 9 |
| Länder utanför EU/EES | 10 960 | -34 | 4 610 | 0 | 6 380 | -47 |
| Norden (4 länder) | 3 310 | -1 | 860 | -18 | 2 450 | 6 |
| Danmark | 450 | -10 | 220 | -21 | 230 | 5 |
| Finland | 2 130 | 7 | 480 | -11 | 1 650 | 12 |
| Island | 260 | -10 | 50 | -17 | 210 | -9 |
| Norge | 470 | -16 | 100 | -41 | 370 | -5 |
| EU 28 utom Norden (23 länder) | 13 380 | -3 | 6 790 | -3 | 6 590 | -4 |
| Frankrike | 1 980 | -10 | 1 580 | -12 | 410 | -5 |
| Italien | 830 | -6 | 540 | -11 | 300 | 11 |
| Spanien | 1 210 | -10 | 870 | -19 | 340 | 21 |
| Tyskland | 3 750 | 0 | 2 460 | -5 | 1 300 | 12 |
| Nederländerna | 920 | 13 | 670 | 9 | 260 | -7 |
| Grekland | 690 | 15 | 90 | -5 | 600 | 19 |
| Europa utom EU 28 (13 länder) | 1 410 | -26 | 730 | -31 | 700 | -19 |
| Ryssland | 310 | -21 | 240 | -14 | 70 | -42 |
| Schweiz | 330 | 3 | 170 | 21 | 160 | -11 |
| Turkiet | 460 | -16 | 220 | -21 | 240 | -14 |
| Afrika (28 länder) | 810 | -11 | 140 | 0 | 670 | -13 |
| Etiopien | 130 | -28 | 10 | 0 | 120 | -29 |
| Kamerun | 80 | -27 | | | 80 | -27 |
| Nigeria | 150 | -17 | | | 150 | -17 |
| Nord- och Mellanamerika (12 länder) | 1 700 | 2 | 1 160 | 3 | 550 | 0 |
| Kanada | 450 | 2 | 370 | 9 | 80 | -20 |
| Mexiko | 210 | 5 | 130 | 8 | 80 | 0 |
| USA | 980 | 0 | 640 | -2 | 350 | 3 |
| Sydamerika (9 länder) | 390 | 26 | 170 | 21 | 220 | 29 |
| Brasilien | 170 | 42 | 80 | 33 | 80 | 60 |
| Colombia | 60 | 0 | 10 | 100 | 50 | 0 |
| Asien (41 länder) | 6 420 | -12 | 2 190 | 12 | 4 240 | -21 |
| Bangladesh | 350 | -31 | 10 | 100 | 350 | -31 |
| Indien | 770 | -3 | 130 | 18 | 640 | -7 |
| Iran | 710 | -36 | | | 710 | -36 |
| Kina | 2 210 | -3 | 860 | 16 | 1 360 | -13 |
| Pakistan | 570 | -28 | | | 570 | -27 |
| Singapore | 410 | 0 | 400 | 0 | 10 | 0 |
| Oceanien (3 länder) | 550 | 10 | 490 | 11 | 60 | 20 |
| Australien | 490 | 4 | 450 | 5 | 40 | 0 |
| Okänt | 4 580 | 5 | | | 4 580 | 5 |
| Totalt | 32 560 | -4 | 14 150 | -6 | 18 510 | -2 |

2014 ökade antalet inresande studenter. Den absoluta merparten av de inresande studenterna kommer från ett EU/EES-land eller från Asien. Läsåret 2013/13 kom drygt hälften av alla inresande studenter, 17 000, från ett EU/EES-land och från Asien kom 7 300 studenter eller 20 procent. Det var fler kvinnor än män bland de inresande studenterna, 52 respektive 48 procent, och det är andra gången sedan läsåret 2004/05 som detta inträffar.

Tidigare dominerade männen bland de inresande studenterna men numera är det alltså fler kvinnor än män som kommer till Sverige för att studera. Införandet av studieavgifterna innebar en kraftig minskning av freemover-studenterna och då speciellt bland männen.

EU-program vanligaste utbytesprogrammet

För andra året i rad minskade antalet inresande utbytesstudenter. Läsåret 2013/14 kom drygt 14 100 till Sverige inom ramen för utbytesprogram, vilket är 900 färre än föregående läsår. Ungefär två tredjedelar av utbytesstudenterna kom via ett EU-program och det är en något lägre andel än läsåret 2004/05. Däremot har andelen utbytesstudenter som kommer via bilaterala avtal ökat under samma period, med 10 procentenheter till 32 procent, och uppgick till 4 500 under 2013/14. Nordplus är ett nordiskt program och under läsåret 2013/14 uppgick antalet som kommer inom Nordplus till 500 studenter.

Bland de 14 100 utbytesstudenterna kom därmed flest från EU/EES-länder, 67 procent, och från Asien kom 15 procent. Sett till enskilda länder kom de flesta utbytesstudenterna från Tyskland, Frankrike och Spanien.

Antalet freemover-studenter minskade med 500 mellan läsåren 2012/13 och 2013/14. Av de 18 500 freemover-studenterna i Sverige läsåret 2013/14 kom 7 600 från länder inom EU/EES och Schweiz, vilket är 2 000 fler än före införandet av studieavgifter. Samtidigt har under samma period antalet studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz minskat från 19 600 till 6 400 studenter. Av freemover-studenterna läsåret 2013/14 kom flest från Kina (1 400). Efter Kina följde Finland och Iran med 1 700 respektive 1 300 studenter.

Många masterexamina

Nästan 6 400 av de inresande studenterna tog en svensk examen läsåret 2013/14. Av dessa var 54 procent män och 46 procent kvinnor. Vid Lunds universitet, som har flest inresande studenter, examinerades 880 studenter. Där efter följde Kungl. Tekniska högskolan med 830 examinerade och Uppsala universitet med 550 examinerade. Majoriteten av alla examina, 60 procent, var masterexamina och 25 procent var magisterexamina. Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration var de vanligaste ämnesområdena bland de examinerade. Av de examinerade kom flest från Kina, nästan 700, följt av Iran och Tyskland, med 420 examinerade vardera.

Högre prestationsgrad bland betalande studenter

Av de freemover-studenter som påbörjade ett masterprogram läsåret 2011/12 hade knappt 60 procent tagit ut en examen två år senare, det vill säga inom den nominella studietiden. Det var i princip ingen skillnad mellan betalande och inte betalande studenter – examensfrekvenserna för de grupperna var 58 respektive 57 procent.

Däremot var prestationsgraden högre för alla betalande oavsett vilken nivå som de studerade på än för de som inte betalade för sina studier. Förenklat är prestationsgraden andelen avklarade högskolepoäng i förhållande till antal registrerade poäng ett visst läsår. För de betalande var prestationsgraden 90 procent i förhållande till antal registrerade poäng, jämfört med 78 procent för de som inte behövde betala för sina studier i Sverige. Prestationsgraden för studenter som inte var inresande låg på 81 procent samma läsår.

INRESANDE STUDENTER OCH ARBETSMARKNADEN

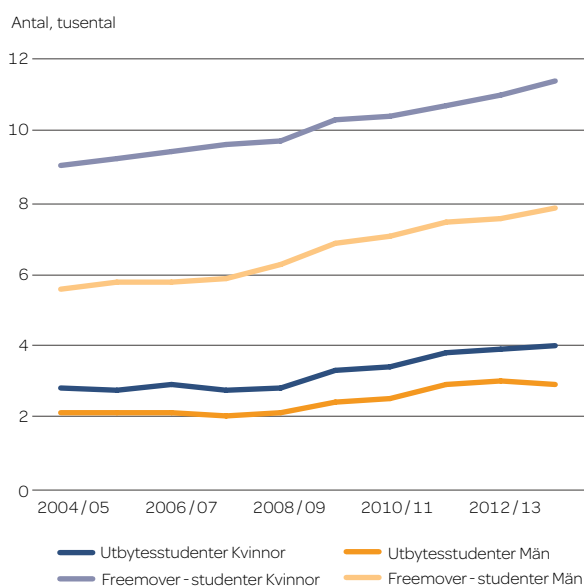
SCB har i en registerstudie undersökt hur det har gått på arbetsmarknaden för inresande studenter till Sverige. Populationen är freemover-studenter som avslutade sina studier på grundnivå eller avancerad nivå samt på forskarnivå åren 2005–2011 med 2011 som uppföljningsår. De som går att följa är de som stannade i Sverige. Totalt uppgår populationen till 9 300 personer, 8 500 på grundnivå eller avancerad nivå och 800 på forskarnivå. Majoriteten av de som avslutat sina studier under de senaste åren hade studerat på masterutbildningar.

Studien visar bland annat att av de 1 770 personer som avslutade sina studier 2005 var 340 (19 procent) sysselsatta i Sverige år 2011. En person redovisas som sysselsatt om det finns en kontrolluppgift för november som indikerar att personen arbetat i genomsnitt minst en timme per vecka under november. Andelen sysselsatta år 2011 för freemover-studenter som avslutade sina studier åren 2005–2011 låg på mellan 19 och 25 procent. För forskarnivå var 160 (30 procent) sysselsatta i Sverige sex år efter avslutade studier. Källa: *Inresande studenters verksamhet efter studierna*. Temarapport 2014:2 Utbildning. Statistiska centralbyrån.

Utresande studenter

Antalet utresande studenter ökade med 600 det senaste läsåret och uppgick till 28 900 läsåret 2013/14. Det är sjätte läsåret i rad som det har skett en ökning av antalet utresande studenter. Skillnaden mellan utresande och inresande studenter minskar och läsåret 2013/14 var det 3 600 färre utresande än inresande studenter, se figur 49. Närmandet beror på att antalet inresande har minskat och antalet utresande har ökat. Under den senaste tioårsperioden har antalet utresande ökat med 4 500 studenter.

Figur 50. Antal utresande studenter fördelat på kategori och kön läsåren 2004/05–2013/14.



De utresande studenterna brukar delas upp i tre kategorier. Den största kategorin är freemover-studenter som läsåret 2013/14 var 19 200 till antalet (66 procent), därefter kommer 6 900 utbytesstudenter (24 procent av samtliga utresande) och till sist 3 000 deltagare i språkkurser (10 procent). Anledningen till att de som läser språkkurser särredovisas är att huvuddelen av dem studerar på kurser som betecknas som icke-akademiska och följaktligen inte bedöms vara på högskolenivå.

Det förekommer också att studenter tillbringar en period utomlands utan att det rapporteras eftersom examinationen sker vid hemmalärosätet. Det innebär att antalet utresande studenter är något underskattat.

Jämfört med föregående läsår har antalet freemover-studenterna ökat med 3 procent, antalet utbytesstudenter är oförändrat och antalet språkstuderanter har minskat med 3 procent. Det var en högre andel kvinnor än män som studerade utomlands, 59 procent kvinnor och 41 procent män, vilket är samma andelar som gäller för hela studentpopulationen. Könsfördelningen var jämnast bland utbytesstudenterna, 57 procent kvinnor och 43 procent män. Det hänger förmodligen samman med att färre reser ut som utbytesstudenter inom de stora kvinnodominerade utbildningarna.

Fler utresande till Asien

Majoriteten av de totalt 28 900 utresande studerade i Europa, (17 320 av de 28 930 studenterna eller 60 procent) och till Nordamerika åkte 6 360 svenskar för att studera. Sammanlagt reste alltså 82 procent till någon av dessa regioner. Asien blir allt populärare och 3 140 studenter åkte dit. Av de enskilda mottagarländerna är USA och Storbritannien störst, de tog emot 5 660 respektive 5 320 av de svenska utresande studenterna läsåret 2013/14. Därefter kommer Australien, Danmark, Polen, Frankrike, Spanien och Tyskland på listan över de populäraste länderna. Tillsammans tog dessa åtta länder emot nästan två tredjedelar av alla studenter som reste ut från Sverige.

Studenternas val av länder har förändrats. Det har blivit fler som åker till USA, för tio år sedan var det 3 740 jämfört med 5 660 läsåret 2013/14. Kina och Japan tar också emot fler svenska studenter jämfört med för 10 år sedan. Antalet utresande studenter till Kina respektive Japan har ökat från omkring 200 vardera till 800 studenter under de senaste tio åren. Sedan läsåret 2004/05 har däremot antalet utresande till Spanien och Frankrike minskat. Antalet utresande till Spanien har mer än halverats under den här tidsperioden, från 2 730 till 1 130 utresande studenter. Även om Australien fortfarande tillhör de mest populära länderna har antalet studenter som studerar där minskat betydligt – från 2 390 till 1 620 under den senaste tioårsperioden.

Tabell 22. Antalet utresande studenter läsåren 2004/05 och 2013/14. Världsdelar och de största länderna inom dessa redovisas. Observera att en person som är utbytesstudent en viss tid av året kan vara freemover - student en annan tid av läsåret. Det betyder att utbytesstudenter och freemover - studenter ibland inte summerar till samtliga inresande studenter.

| Land | Samtliga utlands-studerande läsåret 2004/05 | Samtliga utlands-studerande läsåret 2013/14 | därav utbytes-studenter läsåret 2013/14 | därav freemover-studenter läsåret 2013/14 | därav studenter på språkkurser läsåret 2013/14 |
|---|---|---|---|---|--|
| Norden (4 länder) | 2 270 | 2 830 | 310 | 2 530 | |
| Danmark | 1 490 | 1 620 | 110 | 1 510 | |
| Finland | 190 | 220 | 40 | 180 | |
| Island | 60 | 100 | 60 | 40 | |
| Norge | 530 | 910 | 110 | 800 | |
| Europa utom Norden (32 länder) | 13 690 | 14 490 | 3 160 | 9 470 | 2 010 |
| Frankrike | 1 830 | 1 210 | 500 | 260 | 100 |
| Polen | 220 | 1 450 | 30 | 1 420 | 10 |
| Spanien | 2 730 | 1 130 | 330 | 310 | 500 |
| Storbritannien och Nordirland | 5 060 | 5 320 | 620 | 4 270 | 450 |
| Tyskland | 930 | 1 083 | 373 | 455 | 289 |
| Afrika (14 länder) | 200 | 310 | 150 | 120 | 50 |
| Egypten | 30 | 80 | - | 40 | 40 |
| Zimbabwe | | 60 | - | 60 | |
| Nord- och Mellanamerika (7 länder) | 4 270 | 6 360 | 1 220 | 5 130 | 20 |
| Kanada | 400 | 560 | 410 | 140 | |
| Mexiko | 90 | 100 | 90 | 10 | |
| USA | 3 740 | 5 660 | 710 | 4 960 | 10 |
| Sydamerika (9 länder) | 380 | 370 | 150 | 220 | |
| Argentina | 60 | 70 | 40 | 40 | |
| Chile | 200 | 80 | 40 | 90 | |
| Asien (24 länder) | 890 | 3 140 | 1 480 | 760 | 940 |
| Japan | 190 | 800 | 180 | 120 | 520 |
| Kina | 240 | 820 | 480 | 130 | 220 |
| Singapore | 100 | 340 | 310 | 30 | |
| Sydkorea | 50 | 330 | 200 | 20 | 110 |
| Thailand | 60 | 230 | 80 | 100 | 50 |
| Oceanien (2 länder) | 2 640 | 1 740 | 540 | 1 200 | |
| Australien | 2 390 | 1 620 | 490 | 1 140 | 10 |
| Nya Zeeland | 250 | 120 | 60 | 60 | |
| Totalt | 24 680 | 28 930 | 6 946 | 19 230 | 3 010 |

Freemover-studenter läser samhällsvetenskapliga ämnen

Det vanligaste studieområdet för utresande freemover-studenter 2013/14 var liksom tidigare år samhällsvetenskap, juridik, handel och administration. Omkring en tredjedel av studenterna studerade inom detta ämnesområde läsåret 2013/14. Därefter kom humaniora och konst respektive hälso- och sjukvård samt social omsorg med vardera omkring 20 procent av de utresande freemover-studenterna.

Tabell 23. Utresande freemover-studenter läsåret 2013/14 fördelat på ämnesområden.

| Utbildningens ämnesområde | Totalt | Kvinnor | Män |
|--|--------|---------|-------|
| Totalt | 19 230 | 11 380 | 7 860 |
| Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration | 6 400 | 3 760 | 2 640 |
| Humaniora och konst | 4 070 | 2 740 | 1 320 |
| Hälso- och sjukvård samt social omsorg | 3 860 | 2 100 | 1 770 |
| Tjänster | 890 | 450 | 440 |
| Teknik och tillverkning | 750 | 320 | 430 |
| Allmän utbildning | 820 | 520 | 300 |
| Naturvetenskap, matematik och data | 770 | 380 | 390 |
| Lant- och skogsbruk samt djursjukvård | 370 | 330 | 40 |
| Pedagogik och lärarutbildning | 100 | 80 | 30 |
| Okänt ämnesområde | 1 640 | 970 | 670 |

Lunds universitet har flest utresande utbytesstudenter

Lsåret 2013/14 deltog 6 900 svenskar i utbytesprogram i ett annat land. Det är hälften så många som antalet inresande utbytesstudenter. På nästan samtliga högskolor och universitet var det fler kvinnor än män som reste ut. Det är oförändrat antal jämfört med läsåret 2012/13. Flest utbytesstudenter hade Lunds universitet och Uppsala universitet, 970 respektive 860, följt av Kungl. Tekniska högskolan som hade 530 utbytesstudenter. Drygt var tredje utbytesstudent reste ut från något av dessa tre lärosäten. Det var vanligast att resa ut inom bilaterala program mellan det svenska lärosätet och ett utländskt lärosäte.

Studenterna från Sverige som läste utomlands var yngre än studenterna som läste på hemmaplan – 68 procent av de utresande studenterna var yngre än 25 år läsåret 2013/14 medan motsvarande andel var 50 procent bland de som studerade i Sverige. Detta hänger samman med att yngre läser programutbildningar i högre utsträckning. Det fanns dock inga stora skillnader mellan könen i åldersfördelningen.

STIPENDIER TILL UTRESANDE STUDENTER

Det finns flera möjligheter för studenter vid svenska universitet att få stipendium för studier utomlands. Inom programmet Erasmus+ är det möjligt att läsa 3–12 månader utomlands. Genom Minor field studies (MFS) är det möjligt att få stipendium för mindre fältstudier. Nordplus ger möjligheter att studera i de nordiska och baltiska länderna. Svenska institutet erbjuder både individuella stipendier och möjligheter att söka stöd för institutionellt samarbete, främst för utbyte på universitets- och högskolenivå.

Av de examinerade har 14 procent studerat utomlands

Omkring 14 procent av de 47 300 studenter som tog sin första examen 2013/14 studerade utomlands någon gång under de sex år som föregick examen. Bland dem som tagit ut en yrkesexamen var detta vanligast bland examinerade civilekonomer med en andel på 50 procent. Därefter följde jurister (37 procent) och arkitektstudenter (36 procent). Det bör dock noteras att utlandsstudierna inte alltid är kopplade till den examen som avlagts. Examinerade med små andelar utlandsstuderande fanns inom vård och omsorg respektive undervisning. I UKÄ:s statistikdatabas finns nyckeltal för examinerade inom alla yrkesexamensprogram, bland annat med avseende på utlandsstudier.

Allt fler internationella studenter

Utbildningsmarknaden har blivit allt mer internationell, dvs. ett växande antal studenter i högre utbildning som förlägger hela eller delar av sin studietid i ett annat land. Det är en utveckling som också länge stått på den politiska agendan och inom ramen för det europeiska samarbetet om högre utbildning har mål fastställts för att främja ökad mobilitet. I flera OECD-länder finns dessutom nationella riktlinjer som syftar till att öka rörligheten framför allt för studenter, men också för lärare.

Utbildning i ett annat land än det egna har i dag så stor omfattning att det för en del länder har avsevärd betydelse för ekonomin att ta emot inresande studenter, genom de avgifter studenterna ofta betalar och de pengar de spenderar i mottagarlandet. Till det kommer behovet av att rekrytera kvalificerad arbetskraft: genom att ta emot studenter kan mottagarlandet hoppas på att de som utbildar sig sedan stannar kvar i landet.

De senast publicerade uppgifterna om studentmobilitet mellan länder avser år 2012 och källan är OECD:s rapport *Education at a Glance 2014*. Populationen är freemover-studenter och exklusive utbytesstudenter. Uppgifterna baseras på vad mottagande land har rapporterat och avviker därför från de nationella uppgifterna.



Tabell 24. Inresande respektive utresande freemover - studenter fördelade efter ursprungsländer och mottagarländer 2012 (ISCED-nivå 5A, 5B och 6). Tabellen omfattar de 15 länder som hade flest utresande respektive inresande freemover - studenter, och Sverige. Kina hade flest utresande freemover - studenter, drygt 760 000. USA var det största mottagarlandet med omkring 210 000 studenter från Kina. KÄLLA: TABELL C4.61 EDUCATION AT A GLANCE 2014, OECD.

| Ursprungsland | Mottagarland | | | | | | | | | | | | | | Totalt 2012 | | |
|--------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|------------------|
| | USA | Storbritannien | Tyskland | Frankrike | Australien | Kanada | Ryssland | Japan | Spanien | Italien | Österrike | Nya Zeeland | Sydafrika | Schweiz | | Nederländerna | Sverige |
| Kina | 210 450 | 83 180 | 22 150 | 26 480 | 87 500 | 39 420 | | 96 590 | 3 850 | 7 650 | 1 100 | 16 150 | 470 | 2 630 | 4 780 | 3 310 | 761 990 |
| Indien | 97 120 | 37 710 | 4 590 | 1 960 | 11 680 | 14 040 | | 620 | 390 | 940 | 390 | 9 520 | 410 | 980 | 830 | 1 550 | 217 320 |
| Tyskland | 9 050 | 21 390 | | 7 660 | 1 500 | 1 530 | | 420 | 2 850 | 1 420 | 31 080 | 1 270 | 810 | 15 430 | 25 640 | 1 910 | 140 550 |
| Sydkorea | 70 020 | 5 360 | 4 650 | 2 250 | 7 530 | 8 550 | | 24 170 | 1 40 | 510 | 450 | 3 360 | 180 | 470 | 280 | 100 | 134 550 |
| Frankrike | 7 970 | 16 990 | 6 750 | | 1 160 | 10 700 | | 560 | 3 560 | 1 190 | 440 | 450 | 190 | 7 470 | 1 140 | 470 | 86 190 |
| Turkiet | 11 600 | 4 400 | 34 520 | 2 480 | 480 | 1 040 | | 160 | 310 | 870 | 3 520 | 70 | 60 | 1 110 | 1 230 | 460 | 84 290 |
| Italien | 4 150 | 13 710 | 9 580 | 6 720 | 460 | 430 | | 150 | 7 380 | | 7 910 | 130 | 80 | 6 300 | 1 370 | 490 | 73 320 |
| Iran | 6 760 | 5 690 | 4 470 | 1 910 | 2 450 | 7 580 | | 250 | 290 | 2 980 | 910 | 440 | 60 | 680 | 710 | 2 670 | 70 730 |
| Nigeria | 6 810 | 26 260 | 520 | 240 | 400 | 3 090 | | 70 | 100 | 280 | 130 | 120 | 2 580 | 80 | 190 | 300 | 70 040 |
| USA | | 16 610 | 4 380 | 3 870 | 2 850 | 9 560 | | 1 630 | 1 240 | 450 | 500 | 3 180 | 1 380 | 860 | 670 | 680 | 69 520 |
| Ryssland | 4 650 | 4 810 | 13 570 | 4 300 | 900 | 1 580 | | 370 | 1 670 | 1 740 | 1 120 | 630 | 60 | 1 400 | 620 | 750 | 67 380 |
| Saudiarabien | 33 070 | 9 890 | 200 | 540 | 5 390 | 3 260 | | 280 | 60 | 40 | 60 | 1 020 | 40 | 50 | 30 | 20 | 66 880 |
| Malaysia | 6 530 | 13 700 | 800 | 1 000 | 17 000 | 1 200 | | 2 400 | 40 | 20 | 10 | 3 140 | 20 | 150 | 80 | 70 | 63 530 |
| Vietnam | 15 080 | 4 010 | 4 370 | 5 640 | 11 080 | 1 210 | | 4 050 | 30 | 170 | 130 | 1 200 | 10 | 390 | 320 | 160 | 60 910 |
| Kazakstan | 1 880 | 2 090 | 1 130 | 330 | 110 | 390 | | 70 | 50 | 110 | 90 | 50 | | 190 | 50 | 30 | 60 630 |
| Vitryssland | 350 | 330 | 1 840 | 530 | 20 | 240 | | 20 | 170 | 480 | 190 | 10 | | 120 | 60 | 170 | 58 060 |
| Marocko | 1 260 | 480 | 5 550 | 28 780 | 20 | 4 260 | | 40 | 5 970 | 1 770 | 40 | 10 | 10 | 470 | 600 | 40 | 56 630 |
| Ukraina | 1 490 | 1 260 | 8 910 | 1 520 | 70 | 1 130 | | 70 | 1 600 | 1 780 | 1 100 | 70 | 30 | 480 | 320 | 390 | 54 260 |
| Sverige | 3 800 | 5 500 | 670 | 490 | 690 | 190 | | 200 | 240 | 110 | 170 | 150 | 70 | 430 | 310 | | 21 510 |
| Totalt 2012 | 740 480 | 568 820 | 287 350 | 271 400 | 249 590 | 221 410 | 174 710 | 150 620 | 97 830 | 77 730 | 76 680 | 73 210 | 70 490 | 64 170 | 62 500 | 42 300 | 4 528 040 |
| Totalt 2000 | 475 170 | 222 940 | 187 030 | 137 090 | 105 760 | 94 400 | 41 210 | 66 610 | 40 690 | 24 930 | 30 380 | 8 210 | 45 380 | 26 000 | 14 010 | 25 550 | 2 087 700 |

År 2012 var det omkring 4,5 miljoner studenter i världen som studerade i ett annat land. Jämfört med åren innan innebar det en ökning med 5 procent. Om jämförelsen görs över en längre tid, sedan millennieskiftet, har antalet studenter som studerade i ett annat land mer än fördubblats.

Länderna varierar stort i hur många studenter som reser ut respektive in. Av de ursprungs- och mottagarländer som hade flest utresande respektive inresande studenter 2012 (50 000 eller fler), reste det största antalet studenter ut från Kina eller Indien, 762 000 respektive 217 000 studenter. Mellan Kina och USA fanns den

största studentströmmen då 210 000 kinesiska studenter åkte till USA för att studera. Sex länder tog emot drygt hälften av alla studenter som studerade i ett annat land: USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Australien och Kanada. Kina, Indien, Tyskland och Sydkorea hade flest utresande studenter. Även om antalet inresande och utresande studenter ökat också för Sveriges del sedan millennieskiftet är Sverige en liten aktör i sammanhanget. De utresande studenterna från Sverige 2012 utgjorde mindre än 0,5 procent av alla utresande studenter i världen.

